

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 2.9. Kasım 2023
Sayı : 352

10/705

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

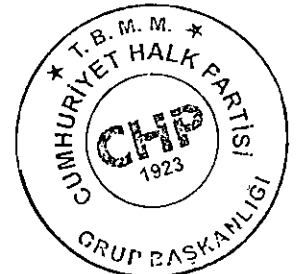
Kamuya ait eğitim yatırımlarının giderek azaldığı Türkiye’de 2023-2024 eğitim-öğretim yılında pek çok aile ve öğrenci ekonomik zorluklarla mücadeleyle baş başa bırakılmıştır. Maddi yetersizlikler nedeniyle eğitime erişememe sorunu kent-kır ayırmaksızın gittikçe yaygınlaşırken, okula gidebilen öğrencinin eğitim masraflarının karşılanması güçleşmektedir. Bu bağlamda, çocuklarımızın geleceği ve eğitime ücretsiz eşit erişimin sağlanması amacıyla, hızla makro ekonomi politikaları temelinde bütünsel bir yaklaşımla siyasal bir programın hazırlanabilmesi ve yasal/kurumsal düzenlemelere gidilebilmesi için Anayasa’nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN

İstanbul Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Eğitimin ücretsiz olduğu anayasal düzenlemeyle tescil edilen ülkemizde, kamuya ait eğitim yatırımları her geçen yıl azalmaktadır. Yatırımların düşen eğiliminin aksine eğitim masraflarının ekonomik krizle birleşerek artışı dar gelirli geniş kesimleri ve özellikle eğitim çağındaki çocukları etkilemektedir. Eğitim Reformu Girişiminin 2022 yılına ait verilerle yayımladığı son raporuna göre, zorunlu eğitim çağındaki olan 6-17 yaş aralığındaki 570 bin 293 çocuk eğitim dışında kalmıştır. Bu sayı 2008 yılı doğumlu öğrenciler arasında en yüksek iken, bu yaş grubundaki öğrenci sayısındaki azalma cinsiyete göre farklılaşmakta, kız öğrenci sayısındaki azalma 3 bin 624 öğrenci iken, erkek öğrencilerin sayısındaki azalma 325'tir.¹ Cinsiyet farklılığının belirginleştiği azalmada en etkili olan faktörün çocuk gelinler olabileceği tahmin edilebilir. Bununla birlikte, göç ve mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle eğitim hayatından erken koparılan ve eğitime devam edemeyen öğrenci sayısına ilişkin net bir bilgiye ulaşılamamaktadır. Dolayısıyla kız ve erkek çocukların eğitim dışına itilmesinde farklılaşan faktörlerin incelenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında eğitime eşit erişim konusu devletin anayasal sorumluluğudur.

Çocuk yoksulluğunun ayrı bir kategori olarak sürdüğü ve çocukların eğitim hayatlarının doğrudan ekonomik koşullara bağlı olarak değiştiğine ilişkin bir başka veri Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programından izlenebilir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan, 25 Ekim 2023 tarih ve 32350 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Yıllık Programın verilerine göre bu yıl 1 milyon 858 bin 482 kişiye çocuklarının okula gidebilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı aracılığıyla Şartlı Eğitim Yardımı yapılmıştır.² Bakanlığın resmî sitesinde yer alan bilgiye göre, ilköğretime devam eden bir kız çocuğu için aylık 100 TL, erkek çocuğu için de 90 TL ödenmektedir. Ayrıca ortaöğretime giden kız çocuğu için aylık 150 TL, erkek çocuğu için ise 130 TL yardım yapılmaktadır.³ Eğitimdeki eşitsizliğin boyutunu ortaya koyan bu verilere ek olarak bugün ulusal basına yansıyan haberlere göre, Zonguldak'taki bir devlet okulunda askıda simit uygulamasının başlatılmış olması derinleşen yoksulluğun öğrencilerin

¹ Eğitim Reformu Girişimi (2022). *Eğitim izleme raporu 2022*, <https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2022/> (erişim tarihi 06.11.2023).

² Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (25.10.2023). 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, <https://www.sbb.gov.tr/2024-yili-cumhurbaskanligi-yillik-programi-resmi-gazetede-yayimlanmistir/> (erişim tarihi: 05.11.2023).

³ Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (06.11.2023). "Şartlı Eğitim (ŞEY) ve Şartlı Sağlık (ŞEY) Yardımı", <https://www.aile.gov.tr/sss/sosyal-yardimlar-genel-mudurlugu/sartli-egitim-saglik-yardimi/> (erişim tarihi: 05.11.2023).

eğitim hayatına yansıyan yakıcı sonuçlarından biridir.⁴ Çocukların bir simide dahi ulaşamadığı mevcut koşullarda, hayırseverlikle çözülemeyecek ve devletin asli sorumlulukları arasında yer alan eğitime ücretsiz erişimi sağlamak için, genel durumun çok yönlü incelenip değerlendirileceği Meclis Araştırmasının yapılması elzemdir.

---

⁴ Cengiz Karagöz (08.11.2023). "Yoksulluğun her geçen gün derinleştigi Türkiye'de yaşamlar 'askıda' ahndı: Kantinde 'askıda simit", Cumhuriyet, https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/yoksullugun-her-gecen-gun-derinlestigi-turkiyede-yasamlar-askiya-2138619?utm_campaign=Cumhuriyet&utm_medium=SliderHaber&utm_source=Anasayfa (erişim tarihi: 08.11.2023).

